

Een interview aan Art for All tijdens de Peru reis van 2024

Spreker 1 = Interviewer

Kan je kort beschrijven waar Art for All voor staat en welke projecten jullie bijvoorbeeld al gedaan hebben?

Spreker 2 = Wim van Art for All

Art for All betekent “Kunst voor Iedereen”.

Wij geloven dat iedereen in staat is om creatief bezig te zijn, en dat het ook heel belangrijk is om creatief bezig te zijn. Het is ontstaan vanuit een groep kunstenaars die regelmatig samenkwamen om een hele week te tekenen en te schilderen. En die zich op een gegeven moment afvroeg: wie geniet er van de talenten die wij hebben?

Dat zijn vooral de mensen die het kunnen betalen. Maar kunnen we niets doen voor zij die het niet kunnen betalen?

En zo is dit idee ontstaan: We gaan naar plaatsen waar kinderen – voornamelijk kinderen, maar soms ook volwassenen en in sommige gevallen zelfs ouderen – in moeilijke situaties zijn en waar we met creativiteit in eerste instantie een soort blijdschap kunnen brengen, een stuk weg zijn uit de dagelijkse sleur en uit de dagelijkse ellende. Dat was het eerste doel.

Maar gaandeweg hebben we ervaren dat het veel meer is dan dat. Mensen kunnen er ook verandering door ondergaan. En de laatste tijd leggen we iets meer nadruk op het therapeutisch effect die het kan hebben. Zonder onszelf op te stellen als therapeuten, want dat zijn we niet. En zeker als Art for All zijn we dat niet. We zijn veel te kort bij de kinderen of bij de volwassenen aanwezig om werkelijk therapeutisch iets te kunnen betekenen. Maar het kan iets in gang zetten, daar zijn we van overtuigd. En daar staat art for all voor.

Spreker 1

Ondertussen hebben jullie al 40-45 projecten gedaan?

Spreker 2

We bestaan nu 23 jaar. In die 23 jaar zijn er 40 à 45 verschillende projecten al geweest.

Spreker 1

In verschillende landen in de wereld?

Spreker 2

In heel veel verschillende landen. We zijn begonnen in Roemenië, omdat we daar nog contacten hadden van net na de revolutie, en omdat iemand van ons van het startersteam lid was van het Internationaal bestuur van World Vision en die had hier en daar contacten. Van daaruit werden we uitgenodigd om een project te doen voor World Vision in Noord Thailand.

En dan kwam iemand van ons team toevallig in contact - omdat hij een reis maakte in Oeganda - met iemand die daar als psychologe werkte voor de ex-kindsoldaten. Niet alleen dat, zij was eigenlijk verantwoordelijker voor heel West-Afrika en ook Congo. Dus dat was een enorm gebied. En zij nodigen ons uit om in Oeganda te komen om daar met ex-kindsoldaten te werken in een rehabilitatiecentrum. Dat hebben we dan een aantal keer gedaan. Eerste keer met een behoorlijk team van Art for All. En een tweede keer wouden mijn vrouw en ik dat absoluut opnieuw doen. Dat was toch even een beetje een strijd binnen Art for All, want sommigen van ons wouden zoveel mogelijk mensen bereiken ipv zo af en toe dezelfde mensen bereiken. Gelukkig is dat omgeslagen en zijn ze ervan overtuigd geraakt dat het juist heel goed is om meerdere sessies met dezelfde kinderen te werken. En dat is ook de eerste keer toen, de tweede keer dat we naar Oeganda gingen, dat Guy en Loes ook meegegaan zijn.

Van Oeganda is dat verder uitgedijd naar Ruanda. We zijn een aantal keer daar geweest met wezen van de genocide nog en heel veel straatkinderen zijn er daar ook.

Dan zijn er nog een aantal projecten in Roemenië gevolgd, onder andere met rioolkinderen van Boekarest. En ook in de meest oostelijke provincie Jat, grenzend aan Moldavië en Rusland.

Van daaruit zijn we onder andere terecht gekomen, ook in opnieuw Thailand, maar

later ook in Cambodja en dan een half jaar voor de grote aardbeving in Haïti zijn we daar terecht gekomen. En toen na de aardbeving was er zoveel trauma bij de kinderen daar dat vanuit dat kinderdorp gevraagd wordt, zouden jullie nog eens kunnen terugkomen?

Ondertussen zijn we ook een keer of 4 in Zuid-Afrika geweest. In en rond Kaapstad, in Port Elizabeth, in Durban, in de buurt van Johannesburg,...

Roemenië nog verschillende keren. En dan nu voor de eerste keer Zuid-Amerika in Peru. En ja, dat was ook de nieuwe uitdaging.

Spreker 1

Had je bepaalde verwachtingen bij Peru?

Spreker 2

Nou, ik zelf was een beetje voorbereid op de situatie hier omdat mensen van de organisatie bij ons thuis op bezoek geweest waren en al een klein beetje uitgelegd hadden welke werking ze hier hadden.

Spreker 1

En was dat op initiatief van Solid? Hebben zij jullie benaderd?

Spreker 2

Een van de oprichters van Solid, is een vriendin van mijn dochter. Mijn dochter zal allicht wel eens een keer over Art for All verteld hebben. Ik heb Lien nooit persoonlijk ontmoet, maar op een gegeven moment kregen we telefoon met de vraag of we tijd hadden om die mensen uit Peru die hier op bezoek zijn te woord te staan. We hadden tijd, maar slechts beperkt, want de volgende dag vertrokken we op project naar Moldavië. Maar die tijd dat ze bij ons geweest zijn, hebben we zoveel verteld en zaten ze constant te noteren en op te schrijven en heel geïnteresseerd. En toen ze thuis waren, hebben ze er daar met elkaar weer over gesproken en hebben ze blijkbaar besloten van in plaats van het zelf te proberen, laat ze eerst maar eens komen. En zo is het contact gegroeid eigenlijk. Zo zijn we hier terechtgekomen, niet helemaal wetende wat ons te wachten stond, maar toch.

Spreker 1

Ze hadden wel een beetje gekaderd hoe Peru zou zijn?

Spreker 2

Toch wel een beetje, ja. En we hadden ook een programma gekregen – met de mededeling dat een programma er was om veel aan te veranderen en dat bleek ook wel zo te zijn.

Spreker 1

Wat stond er zoal op het programma van de afgelopen, twee weken en half?

Spreker 2

We hebben dus eerst een project gehad bij los Cachorros bij straatkinderen, een deel die opgevangen werden en een deel die alleen in nachtverblijf daar kwamen. En daar hebben we eigenlijk drie volle dagen kunnen mee werken en dat was heel aangenaam. Als je zo drie volle dagen werkt dan krijg je ook wel meer contacten, wat intensere contacten.

Toen we naar Solid kwamen, hier naar Diamanta om hier te werken, dan was het programma een beetje aangepast. We kregen één dag twee verschillende groepen, de volgende dag weer twee andere groepen, de volgende dag dan weer de eerste twee groepen, en zo afwisselend. En dat maakt het iets moeilijker om contacten te hebben, zeker ook om namen te leren onthouden etc.

Bijvoorbeeld bij los Cachorros daar aten we ook 's middags Samen met de kinderen, dan ben je veel meer samen dan we hier eigenlijk waren. Maar goed, het is verstaanbaar, want mama's met baby's en mama 's hoogzwanger kunnen zich niet een hele dag vrijmaken en ook geen 3 dagen naar elkaar, dat is verstaanbaar. Dus dan pas je je aan.

Spreker 1

Jullie hebben ook wel verschillende dingen kunnen doen met de verschillende groepen, andere accenten kunnen leggen?

Spreker 2

Een ding was dat we t-shirts zouden schilderen. Als je met één groep t-shirts schildert, dan wil de andere groep dat ook, en de leiding drong erop aan om dan voor iedereen een t-shirt te maken. Maar als je maar 3 sessies hebt met dus die dezelfde mensen, dan is er al één sessie helemaal in beslag genomen door die t-shirts.

Voordat je dat kan doen, moet je ze toch een beetje vrij krijgen in het tekenen en schilderen, en dan doe je dat door bv of blind tekenen, of door maar wat lijnen op een papier te tekenen en dan inkleuren en daarna dieren zoeken.

Dan hadden we ook heel graag nog met poppen gemaakt,

maar dat is maar met één groep gelukt omdat we die dan toevallig 4 keer 1 sessie mee hadden.

Want die papierklei die we maken, moet ook goed kunnen drogen voordat je het weer kan beschilderen.

Dusdan bij minstens twee sessies mee bezig.

Maar goed, bij de t-shirts bijvoorbeeld: Er waren heel veel t-shirts, maar dan hebben we ervoor gekozen om dat op 3 verschillende manieren in te kleuren.

Zodanig dat er toch nog wel wat afwisseling in zat.

Met de kleintjes hebben we ook gewoon gekliederd met verf. Omdat je ze zo wel wat vrij maakt en dat ze kunnen genieten van met kleur bezig te zijn zonder dat alles even strikt en strak gebonden moest zijn.

Dus ja, we hebben ons programma wel kunnen afwerken. Moesten we meer sessies hebben, dan kan je nog iets dieper ingaan. Zeker als het gaat over het vertrouwen winnen en het herstel van vertrouwen en zelfwaardering en zo. Maar goed, je doet wat je kan. En dat is gelukt.

We hebben natuurlijk vandaag net een prachtige afsluiting gehad met een grote optocht met fanfare erbij. Het was een kleurrijk geheel waarvan ik vermoed dat alle kinderen ontzettend genoten hebben, want we raakten haast niet weg van het plein waar de stoet ontbonden werd omdat ze zoveel aan ons kwamen hangen en foto's namen. Ja ja, heel goed.

Spreker 1

En, is dat het moment dat je je het beste gaat bijblijven of zijn er andere momenten die echt wel een impact hebben gehad?

Spreker 2

Ik vind de dag die we gisteren hadden, met de leiding van de verschillende projecten van DIA, vond ik ook heel boeiend, omdat we daar iets meer konden uitleggen waarom we doen wat we doen.

Want als je er zomaar naar kijkt, dan denk ik, nou ja, een beetje schilderen een beetje kliederen ... Leuk maar, maar er zit daar iets meer achter en het was goed om dat te kunnen uitleggen.

In de hoop dat ze daar ook mee verder gaan. We brengen ook altijd meer dan genoeg spullen mee. Verf, kwasten, dat blijft allemaal hier. We kunnen ons dat veroorloven omdat we veel dingen krijgen. 't Is soms moeilijker om het allemaal in je bagage mee te krijgen, dan het weg te geven. Dus die dag dat we dat hebben kunnen uitleggen, meer kunnen kaderen, dat heeft voor mij ook ontzettend veel betekend.

Bijzonder was daarna dat ze een hele speciale attentie voor ons hadden. Dat is ons op die manier nog nooit overkomen en dat doet toch wel iets met een mens. We werden geblinddoekt en naar een kamer gebracht waar er hele rustige muziek was, waar geurkaarsjes branden. Het was een hele aparte sfeer. En daar werden onze

voeten gewassen en met zalf ingesmeerd. En dan krijg je wat hoofdmassage en dan gingen de blinddoeken af. Toen bleek dat we midden in een hart stonden, vol van bloemenblaadjes en geurkaarsjes. Dat was hun manier om ons te eren voor wat we hebben gedaan. Dat is best ontroerend, ja.

Dus naast alle dingen die we met de kinderen beleefd hebben - want met kinderen is het altijd fantastisch, als je die lachende gezichten ziet, de mama's die dan met veel plezier aan knuffels gewerkt hebben die ze zelf ontworpen had. En je weet dat ze dat doen met veel plezier omdat het voor hun kindje is, dat al geboren is of dat noemen geboren worden. Dat is genieten natuurlijk, hè. Het is spannend, maar het is ook genieten.

Spreker 1

Heb je ook impact gemerkt bij de jongeren zelf?

Spreker 2

Als je eraan begint, is de houding altijd een beetje afwachtend.

En dat is verstaanbaar: wij zijn wildvreemden. Het zijn allemaal kinderen die toch een stukje bagage met zich mee dragen. Soms ook heel letterlijk dan. En dat je dan toch gaandeweg proeft van, ze hangen aan je, je kan ze veel dingen laten doen waarvan je misschien in het begin twijfelde of ze daar wel aan zouden willen meedoen... Maar dat liep vlot. Mede ook dankzij de goede inzet van de leiding vind ik. Want als de leiding bereid is om op de grond te gaan zitten, dan zijn de kinderen dat ook makkelijker bereid. Op zich een heel mooi project op die manier. Bij los cachorros - dat zijn straatkinderen, een aantal die toch nog dagelijks op straat leven – zijn ze ook zo blij en zo dankbaar; ze komen je om de hals hangen - zo een jongen van twee koppen groter dan ikzelf. Maar die dan zo dankbaar is en je vast komt pakken.... Het moet zijn dat het iets gedaan heeft met die gasten. Dat geloof ik vast.

Spreker 1

Heel concreet, wat willen jullie dat ze meenemen op het einde van die twee weken?

Spreker 2

In de eerste plaats – want dat is de allereerste opzet geweest voor Art for All – dat ze een goede tijd hebben gehad. Die paar dagen dat ze hier geweest zijn, even uit de sleur van alledag, even uit de miserie van alledag. Even dat toch even opzij kunnen zetten en van de dingen kunnen genieten die wij aanbieden. Dat is op zich heel prima.

Als het dan geholpen heeft om ook dingen te overwinnen, om weer wat meer zelfvertrouwen te krijgen, om ook wat meer andere mensen te leren vertrouwen, dat is meegenomen.

Mocht er mensen tussen zitten die iets met kunst verder willen doen, of iets met art of creativiteit verder willen doen, dat is ook prima meegenomen.

Langs de andere kant. Zijn we er ook van overtuigd door op die manier met creativiteit bezig te zijn je misschien ook iets in de hersenen losmaakt, waardoor men leert om meer creatief lateraal te denken in plaats van altijd maar het rechtlijnige en

het logische. Er zijn altijd meer oplossingen dan het meest voor de hand liggende. Als je dat ook kan versterken bij mensen dan hebben we ons doel ook bereikt.

Spreker 1

Merk je dan hier een verschil tussen Peru en de voorgaande landen waar je geweest bent?

Spreker 2

Elk land heeft zijn eigen cultuur natuurlijk, maar langs een andere kant zijn kinderen overal kinderen.

In Afrika hebben ze heel dikwijls nog nooit geschilderd of getekend, of nooit groter dan een A4tje gegaan. Daardoor is het allemaal wat slordiger en wat ruwer. In Thailand merk je dan dat ze heel verfijnd willen werken. En hier ging dat eigenlijk ook wel goed. Sommigen zijn wat ruwer, wat minder begaafd hoe een penseel te gebruiken, hoe verf uit te smeren. Maar als je ze dan leert hoe een penseel vast te pakken, alleen al dat kan helpen.

Dus hele grote verschillen merk ik niet. Als ik aan sommige projecten terugdenk, bijvoorbeeld bij de kindsoldaten, waar op dat moment de oorlog nog woedde, als je dan 's avonds geweerschoten nog hoort in de verte, de kinderen hoort lopen door de straten ... Dan is daar een acute dreiging en

dat proefde je soms.

Hier hebben we dat absoluut niet geproefd. In Haïti, waar de muren ingestort waren van het centrum waar we werkten, waar veel van die kinderen toch ook familie of zo verloren waren door die aardbeving. En waar er een constante dreiging is: gaan we hier niet ontvoerd worden, mogen we weer hier wel op straat lopen? Dat was best even aanpassen. Als we daar de straat overstaken, dan ging er altijd een bewaker mee. Die stond met de geweer voor het centrum waar we werkten om toch zeker te zijn dat we veilig terug zouden keren. Ik ga niet zeggen dat dat veel met ons doet, maar het beïnvloedt wel een beetje de sfeer natuurlijk.

Hier hebben we het ervaren als heel vriendelijk. Ook op de markt spullen zoeken en voor onze eigen maaltijden zorgen, dat is allemaal heel super verlopen. We weten wel dat hier ondergronds ook nog heel wat speelt. Gisteren zijn we naar een museum gegaan over de periode dat er een rebellenbeweging actief was, maar nog meer dat de repressie van de regering daar enorm hard geweest is en je weet dat dat bij veel mensen nog leeft, omdat ze of een familielid of een vriend of vriendin of kinderen of kleinkinderen of opa's of oma's of wat dan ook in die periode verloren zijn. Dat zit er, maar dat hebben we in onze werking niet direct ervaren.

Spreker 1

Is dat iets wat je zeker mee naar huis neemt? Of is er iets anders dat je zeker mee naar huis neemt?

Spreker 2

Ik denk de vriendelijkheid en de soepelheid waarmee dat allemaal toch hier loopt.

Het verkeer lijkt heel chaotisch, maar is langs de andere kant heel makkelijk, als je weet welke bus je moet nemen. Er komen er al om het kwartier komt er wel een, dus dat gaat allemaal heel soepel. Reizen hier is vrij goed georganiseerd, dat gaat vrij makkelijk.

Wat ga ik nog meenemen? Ja, dat gaat daar meer over persoonlijke dingen. Als je hier een meisje ontmoet die 13 jaar en zwanger is, dan weet je ook niet in hoeverre dat dat eigen keuze geweest is. Als je een meisje ontmoet van 17 jaar, dat zwanger is, maar al een kind heeft van 3 jaar. Ze hebben ook nog een heel leven voor zich natuurlijk. En hoe moet dat leven zich verder ontwikkelen? Gelukkig is er dan zoiets als deze organisatie die hen begeleidt en die hen ook nog een aantal jaren kan begeleiden. In de hoop dat alles goed komt natuurlijk. Maar ze zijn al zoveel jaar bezig en hebben toch goede resultaten geboekt, dus ze hebben er wel vertrouwen in.

Spreker 1

Hebben deze twee weken uw blik een beetje veranderd op de kwetsbaarheid van jongeren hier?

Spreker 2

Nee, dat zou ik niet zeggen. We hebben al zoveel kwetsbare jongeren gezien. Als we in Thailand in het tehuis voor seksueel misbruikte meisjes gewerkt hebben. Kom je ook die problematiek tegen natuurlijk. Niet direct problematiek van zwangerschappen, maar toch van misbruik. En daar waren dan kinderen van 5 jaar bij.

Het is een hele kunst om het gezien te hebben, het meegemaakt te hebben, ervan geproefd te hebben, en het thuis ergens toch ook weer los te laten. Want oké, er

komt weer een volgend project aan. Dat is niet altijd even eenvoudig. Veel van ons hebben in hun opleiding ook wel geleerd om de dingen niet allemaal mee naar huis te nemen - hetzij in de verpleging, hetzij in de psychiatrische begeleiding, hetzij pastorale zorg. Je moet leren om te helpen, maar het niet allemaal mee naar huis te nemen.

Spreker 1

En zijn er plannen in de toekomst om nog eens terug naar Solid of naar Peru te komen?

Spreker 2

Plannen nog niet. Dat hangt niet alleen van ons af natuurlijk, dat hangt ook van Solid af. Dat zal niet in de eerste maanden zijn, hè, en ik denk ook niet in het eerste jaar waarschijnlijk. We horen wel hoe het gevallen is hier en of ze ons nog nodig hebben, of dat ze het eventueel zelf aankunnen. Want er zijn plaatsen genoeg waar we terecht kunnen om hulp te bieden.

Er staat nu op het programma opnieuw een project in India. En we hebben de vraag

van vrienden van ons, die ontzettend gegrepen zijn door een project wat ze gezien hebben in Kenia, of we daar ook niet kunnen ondersteunen.

Dus we zien wel of ze ons uitnodigen, dan zullen we het overwegen en dan is het iedere keer weer zaak om te proberen een team samen te stellen. Want het is allemaal vrijwilligerswerk. Mensen hebben hun eigen bezigheden en moeten daar hun verlot voor opofferen. Het is allemaal niet vanzelfsprekend om een team zomaar samen te krijgen.

Spreker 1

Zijn er nog tips die je zou willen meegeven met het team van Solid?

Spreker 2

Ik zou zeker aanmoedigen, zowel voor het team hier als voor het team van Los Cachorros. om meer met de kinderen te spelen. En vanuit dat spel zijn er ook mogelijkheden om dan door te gaan naar een stukje creativiteit. En dan creativiteit niet met heel veel voorgekauwde dingetjes, maar naar een paar van de dingen die wij nu gedaan hebben. Maar er zijn nog veel andere dingen ook mogelijk. Dat het niet zomaar een kleurplaatje is wat in te vullen is, of iets wat voorgedrukt en uitgeknipt is moet samengeplakt moet worden. Op school moeten ze zulke dingen genoeg doen, dus laat het maar iets groter iets ruimer zijn. Want dat is ook typisch Art for All: dat we niet van dat pietepeuterige doen, maar dat altijd nogal groot mag zijn.

Spreker 1

Dan nog een laatste vraag: Zijn er nog bepaalde wensen die je de kinderen van hier, of het team van hier zouden toewensen hier in Peru?

Spreker 2

Ik mag wensen dat dat de vrede blijft. We hoorden gisteren dat 1,5 à twee jaar geleden de militairen naar Ayacucho gekomen waren. Ik hoop dat dat mag stabiliseren.

Dat de kinderen hier in vrede en in betrekkelijke welvaart zullen mogen opgroeien. Dat al die kindjes, al die tieners die een babytje krijgen, dat ze op de juiste manier begeleiding mogen krijgen, goed voor hun kind mogen zorgen, van hun kind gaan houden, ook al is het niet het meest gewenste resultaat geweest. Misschien was niet wat ze 9 à 10 maanden geleden voor ogen hadden. Maar goed, het is nu eenmaal zo dat ze er zullen van houden, dat ze goed voor zullen zorgen. En dat het stevige banden mag smeden.

Spreker 1

Bedankt Wim, niet alleen voor het interview, maar ook voor de 2,5 week dat jullie hier voor ons het beste van jullie zelf gegeven hebben.

Spreker 2

Met veel plezier gedaan!

Wat is jullie het meeste bijgebleven van jullie twee weken hier?

Guy:

We hebben een huisbezoek gedaan bij een tienermama. Dat was erg ingrijpend. Het pakte mij enorm toen zij haar verhaal deed en dat ze zelf ook emotioneel werd. Maar vooral ook om te horen dat zij een doel voor ogen had en dat ze voor andere iets wilde betekenen. Ze wil advocaat worden omdat zij bepaalde hulp niet heeft gekregen, maar ze vindt het wel belangrijk voor anderen. Dat vond ik een heel mooi moment.

En het afscheidsmoment dat we hier gekregen hebben. Dat was heel mooi en bijzonder.

Loes:

Ik vond het heel mooi om te zien hoe een meisje een pop gemaakt had van de Incredibles. Ze keek ernaar, kreeg tranen in haar ogen en zei: ik heb nog nooit zoiets moois gemaakt.

Ik vond het ook mooi hoe de kinderen oplossingen zochten om onze vriend, die volgens het verhaal vastzat in een kooi, te bevrijden. Toen hij bevrijd werd en we vroegen wat er nu nog ontbrak voor hij terug op pad kon gaan, zeiden de kinderen:

“Geef hem een familie”. Dat vond ik heel prachtig.

Ik vond het ook straf hoe de organisatie hier in elkaar zit. Hartverwarmend om te merken hoe er wordt omgegaan met de mensen, de kinderen en de jonge meisjes.

Jenny:

Een meisje was erg verbaasd door haar eigen pop. “Ik heb nog nooit zoiets moois gemaakt”, zei ze.

